

Groene vingertjes

Natuurbeleving in de kinderopvang

Uit onderzoek blijkt dat een groene speel- en leeromgeving goed is voor de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen. Kinderen brengen een belangrijk deel van hun dag door op school en vaak ook nog op de BSO. De laatste tijd is er veel aandacht voor 'groen' bij scholen. Zo worden steeds meer schoolpleinen 'vergroend'. Maar hoe zit dat in de kinderopvang? Ook daar zijn hoopvolle ontwikkelingen maar er blijkt nog een wereld te winnen. Daarom is 2014 uitgeroepen tot 'Jaar van de Groene Kinderopvang'.

Buitenkinderen

In onder meer de Scandinavische landen is groene dag- of buitenschoolse opvang al jarenlang de normaalste zaak van de wereld. Kinderen spelen de hele dag en het jaar rond zoveel mogelijk buiten. Ouders geven meerdere sets warme, weerbestendige kleding en laarzen mee, en vies worden is niet erg.

Ook in ons land is natuurbeleving binnen de kinderopvang in ontwikkeling. Mede als gevolg van onderzoek en door de ontwikkeling van een Pedagogisch Kader Kindercentra, is het besef gegroeid dat vrij spel in een groene omgeving positieve effecten heeft op de sociaal-emotionele, motorische en cognitieve ontwikkeling en het welbevinden van kinderen. Door het vele buitenspelen in de vrije natuur leren deze kinderen al op jonge leeftijd om te gaan met risico's. Bovendien blijkt uit onderzoek dat wie zich op jonge leeftijd kan verbinden aan de natuur, als volwassene meer geneigd zal zijn deze te willen

beschermen en een duurzame leefstijl te kiezen. Winst voor kinderen én de aarde dus.

Groen doen

Geïnspireerd door het Scandinavische model is ook in Nederland inmiddels een beperkt aantal buiten-BSO's te vinden en zijn dagopvangorganisaties aan de slag met natuurbeleving en groene buitenruimtes. Veel kinderopvanglocaties vinden het echter nog lastig handen en voeten te geven aan natuurbeleving. Vaak denken de medewerkers dat ze veel kennis moeten hebben van planten en dieren, voelen ze zich geremd door veiligheidseisen of menen ze dat er sprake moet zijn van grote investeringen in het vergroenen van hun buitenruimte. En dat geld is er meestal niet.

Toch kan het, vindt Janneke van den Bos, voorzitter van Stichting Groen Cement en directeur van een kinderopvangor-

Natuur is hartstikke belangrijk voor de gezondheid en het geluk van kinderen.

organisatie. Juist laagdrempelige, eenvoudige natuuractiviteiten kunnen al een enorm verschil maken. Van den Bos maakte zich zorgen over het feit dat – zeker in grote steden – kinderen steeds meer binnen spelen en minder met de natuur in aanraking komen en besloot daar iets aan te doen. In 2009 richtte ze de stichting Groen Cement op met als doel natuur en natuurbeleving een structurelere plek in de kinderopvang te geven met behulp van een netwerk van ‘groene metselaars’ uit zowel de kinderopvang als de natuursector. Onder meer door het uitreiken van een ‘kwaliteitsmerk groene kinderopvang’ probeert Groen Cement zoveel mogelijk kinderopvanglocaties te inspireren tot vergroening. “Door natuur in je pedagogisch beleidsplan te verankeren groeit het besef van de positieve effecten van natuur bij medewerkers en ouders. Door aandacht te besteden aan buitenspel, zintuiglijke beleving, de seizoenen, de elementen, zaaïen en oogsten verbind je kinderen met de natuur. Je kunt als kinderdagverblijf hierin ook de samenwerking zoeken met een lokale natuurorganisatie”.

Activiteiten voor groene kinderopvang in Nederland

Sinds 2002 ondersteunt Veldwerk Nederland met het Netwerk Kind van Nature de kinderopvang met vergroening via kennisontwikkeling en -uitwisseling, trainingsprogramma’s voor managers en pedagogisch medewerkers en bezoeken aan inspirerende groene kinderdagverblijven. Samen met het Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid (IVN) wordt er gewerkt aan het verbinden van de kinderopvangsector en de natuur- en milieueducatiesector.

In 2010 werd de Groene Giraf opgericht. Deze stimuleringsprijs richt zich op het versterken van duurzame bedrijfsvoering in de kinderopvang en het vergroten van het ecobewustzijn en duurzaam gedrag van opvoeders, ouders en kinderen. Daarbij staat aandacht voor energie, water, afval en grondstoffen centraal. Ook vrij spel, natuurbeleving en gezonde voeding zijn belangrijke aandachtspunten. Via het uitreiken van deze jaarlijkse prijs worden duurzame koplopers in de branche in het zonnetje gezet en wordt duurzame ontwikkeling gestimuleerd. De Verenigde Agrarische Kinderopvang (VAK) richt zich op het ondersteunen van boeren bij kinderopvang op hun bedrijf. Op een boerderij komen kinderen op een vanzelfsprekende wijze in contact met dieren en de natuur. Uitgangspunt daarbij is het bieden van kwalitatief hoogwaardige kinderopvang in een groene, natuurlijke omgeving met een pedagogische visie die bijdraagt aan een gezonde, natuurlijke opvoeding van jonge kinderen.

Jaar van de Groene Kinderopvang

Om inspirerende voorbeelden van groene kinderopvang voor het voetlicht te brengen en zoveel mogelijk andere locaties te verleiden tot vergroening heeft Groen Cement samen met het Vakblad Kinderopvang het jaar 2014 uitgeroepen tot ‘Jaar van de Groene Kinderopvang’. “Het Jaar is er voor iedereen die natuurbeleving in de kinderopvang wil versterken. Met vele andere partijen willen we laten zien hoe belangrijk het is en ook wat er allemaal kán. Natuur is hartstikke belangrijk voor de gezondheid en het geluk van kinderen en de kinderopvang kan hieraan een grote bijdrage leveren!”

Meer weten?

www.groencement.nl
www.jaarvandegroenekinderopvang.nl
www.degroenegiraf.nl
www.agrarischekinderopvang.nl
www.springzaad.nl
www.kindvannature.nl
www.veldwerkwinkel.nl
www.sharingnature.nl

Dit artikel kreeg je van Educare!

Educare is een tijdschrift over opvoeden en onderwijs vanuit verbondenheid. Het wordt uitgegeven door Stichting Universele Opvoeding en verschijnt 5x per jaar. Ieder nummer bevat een uitneembaar katern met praktische oefeningen en informatie die je thuis en/of in de klas kunt uitvoeren.

Wanneer je op de hoogte wilt blijven van nieuws over opvoeding en onderwijs in verbondenheid, dan kun je je inschrijven op onze digitale nieuwsbrief. We sturen je dan ook bericht wanneer de nieuwe Educare (het tijdschrift) uitkomt. We gebruiken de nieuwsbrief tevens voor nieuws wat niet in het tijdschrift gedrukt kon worden en om je op de hoogte te houden van ontwikkelingen op onze websites.

Schrijf je nu in op de nieuwsbrief en ontvang direct 6 Educare katernen (pdf):

1. Leren met Hart Focus
2. Schatgraven in jezelf
3. Verrassend tekenen
4. Opgroeien in verbondenheid
5. Leren kun je leren
6. De rol van spiegelneuronen

Je vindt het inschrijfformulier op onze homepage op www.educare.nl

Op onze website kun je ook een abonnement afsluiten op het tijdschrift zelf of ter kennismaking een proefnummer aanvragen.

De websites van Stichting Universele Opvoeding:

- www.educare.nl – alles over het tijdschrift Educare
- www.opvoedingsboek.nl – wekelijks een boekbespreking...
- www.opgroeieninverbondenheid.nl – wekelijks een praktische tip...
- opvoedingenonderwijs.ning.com – digitale ontmoetingsplaats voor leden

Copyrights van alle teksten en foto's in deze pdf berusten bij Stichting Universele Opvoeding en de respectievelijke auteurs en fotografen. Je mag er niets uit kopiëren zonder hier vooraf toestemming voor te vragen. Je mag wél deze pdf in zijn geheel doorgeven aan vrienden en/of collega's van wie je denkt dat ze belangstelling hebben voor de inhoud ervan.

St. Universele Opvoeding – Hendrik Marsmanweg 16 – 4103 WS Culemborg – redactie@educare.nl